

2012

B.A./B.Sc. (General) Third Semester

Geography

Paper- V: Geography of India

(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 60

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one questions from each Unit. Credit will be given to suitable Maps and diagrams. Use of stencil is allowed.

x-x-x

I. Attempt any ten of the following in about 25-30 words each:-

- a) Latitudinal and longitudinal extent of India.
- b) Garo, Khasi and Jaintia hills
- c) Name the Indian states sharing boundary with Bangladesh.
- d) Drought prone areas
- e) Mangrove forest in India
- f) North East monsoons
- g) Copper producing areas in India
- h) Sardar Sarovar Dam
- i) Two most urbanized states in India
- j) Jute producing areas in India
- k) Nilgiri hills
- l) Non-Conventional power resources
- m) Food security
- n) Golden Quadrilateral
- o) Two major ports of eastern coast (10×2)

UNIT - I

II. Divide India into various physiographic regions. Explain Himalayan mountain region in detail with the help of a map. (10)

III. What is natural vegetation? Discuss the classification and conservation of natural vegetation in India. (10)

UNIT - II

IV. Which Geographical conditions are required for the rice cultivation? Discuss the production and distribution of rice cultivating areas. (10)

V. Critically evaluate the salient characteristics and problems of Indian agriculture with suitable examples. (10)

UNIT - III

VI. Discuss the factors controlling population density. Bring out the regional pattern of density of population in India. (10)

VII. What are various forms of Iron Ore? Discuss the production and distribution of iron ore in India. (10)

UNIT - IV

VIII. Discuss the problems and regional distribution pattern of sugar industry in India. (10)

IX. Write a critical essay on foreign trade of India. (10)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

*_**_

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜ਼ਿਏ:-
(ਕ) ਭਾਰਤ ਕਾ ਅਸ਼ਾਂਸ਼ੀਯ ਔਰ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰੀਯ ਵਿਸ਼ਤਾਰ।
(ਖ) ਗਾਰੇ, ਖਾਸੀ ਔਰ ਜਯੰਤੀ ਪਹਾਡਿਯਾਂ
(ਗ) ਬਾਂਗਲਾਦੇਸ਼ ਕੇ ਸਾਥ ਸੀਮਾ ਸਾਡ਼ਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਯ ਰਾਜਯਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਬਤਾਡ਼ਿਏ।
(ਧ) ਸੂਰਖਾ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰ
(ਡ.) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਦਾਬਹਾਰ ਵਨ
(ਚ) ਉਤਰ ਪੂਰਵ ਮਾਨਸੂਨ
(ਛ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਟਾਂਬਾ ਉਤਪਾਦਕ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰ
(ਜ) ਸਰਦਾਰ ਸਰੋਵਰ ਬਾਂਧ
(ਝ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਦੋ ਸਭਸੇ ਅਧਿਕ ਸ਼ਹਰੀਕ੍ਰਿਤ ਰਾਜਯ
(ਞ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਪਟਸਨ ਉਤਪਾਦਕ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰ
(ਟ) ਨੀਲਗਿਰਿ ਪਹਾਡਿਯਾਂ
(ਠ) ਗੈਰ-ਪਾਰੰਪਰਿਕ ਬ੍ਰਿਜਲੀ ਸੰਸਾਧਨ
(ਡ) ਖਾਸ ਸੁਰਖਾ
(ਫ) ਸੁਵਰ੍ਣਿਸ਼ ਨਰ੍ਤੁਰ੍ਯੁਜ
(ਣ) ਪੂਰ੍ਵੀ ਟਟ ਕੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁਖ ਬੰਦਰਗਾਹ

ਭਾਗ-1

2. ਭਾਰਤ ਕੋ ਵਿਭਿੰਨ ਭੌਗੋਲਿਕ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰਾਂ ਮੇਂ ਵਿਭਾਜਿਤ ਕਰੋ। ਹਿਮਾਲਯ ਪਰ੍ਵਤ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰ ਕਾ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਵਿਸ਼ਤਾਰਪੂਰ੍ਵਕ ਵਰ੍ਣਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
3. ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਨਸਪਤਿ ਕਯਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਨਸਪਤਿਯਾਂ ਕੇ ਵਰ੍ਣੀਕਰਣ ਔਰ ਸੰਰਖਣ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-2

4. ਚਾਵਲ ਕੀ ਖੇਤੀ ਕੇ ਲਿਏ ਕਿਨ ਭੌਗੋਲਿਕ ਪਰਿਸ਼ਥਿਤਿਯਾਂ ਕੀ ਆਵਸ਼ਯਕਤਾ ਹੋਤੀ ਹੈ? ਚਾਵਲ ਕੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰਾਂ ਕੇ ਉਤਪਾਦਨ ਔਰ ਵਿਤਰਣ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
5. ਉਪਯੁਕਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਕੇ ਸਾਥ ਭਾਰਤੀਯ ਕ੍ਰਿਸ਼ਿ ਕੀ ਮੁਖਯ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਔਂ ਔਰ ਸਮਸ਼ਯਾਔਂ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲ੍ਯਾਂਕਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਜਨਸੰਖ੍ਯਾ ਧਨਤ੍ਵ ਕੋ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਕੀ ਚਰ੍ਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ। ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਜਨਸੰਖ੍ਯਾ ਧਨਤ੍ਵ ਕੇ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰੀਯ ਪ੍ਰਤਿਰੂਪ ਕੋ ਉਜਾਗਰ ਕੀਜ਼ਿਏ।
7. ਲੌਹ ਅਧਸਕ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪ ਕਯਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਲੌਹ ਅਧਸਕ ਕੇ ਉਤਪਾਦਨ ਔਰ ਵਿਤਰਣ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਚੀਨੀ ਉਯੋਗ ਕੀ ਸਮਸ਼ਯਾਔਂ ਔਰ ਕਸ਼ੇਤ੍ਰੀਯ ਵਿਤਰਣ ਪੈਟਰਨ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
9. ਭਾਰਤ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵ੍ਯਾਪਾਰ ਪਰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਏ।

*_**_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

*_**_

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਸੀਮਾ।
(ਅ) ਗਾਰੇ ਖਾਸੀ ਅਤੇ ਜੈਅੰਤੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ
(ੲ) ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਸਾਝੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
(ਸ) ਸੇਕੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ
(ਹ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਦਾਬਹਾਰ ਜੰਗਲ
(ਕ) ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਮਾਨਸੂਨ
(ਖ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂਬਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ
(ਗ) ਸਰਦਾਰ ਸਰੋਵਰ ਬੰਨ
(ਘ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਹਿਰੀ ਰਾਜ
(ਙ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਟਸਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ
(ਚ) ਨੀਲਗਿਰੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ
(ਛ) ਗੈਰ-ਰਵਾਇਤੀ ਬਿਜਲੀ ਸਰੋਤ
(ਜ) ਤੇਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ
(ਝ) ਸੁਨਹਿਰੀ ਚਤੁਰਭੁਜ
(ੳ) ਪੂਰਬੀ ਤੱਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ

ਭਾਗ-1

2. ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੂਗੋਲਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ। ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਚੌਲਾ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਚੌਲਾ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਢੁਕਵੇਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਘਣਤਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਘਣਤਾ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਪੈਟਰਨ ਲਿਆਓ।
7. ਲੋਹੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਕੀ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਵੰਡ ਪੈਟਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

*_**_